

Қазақ тілі-сөздік қоры

"Зарина"бөбекжай бақшасында 2024-2025 оқу жылына "Қазақ тілін меңгерту үшін қажетті сөздік қоры" берілген талаптары, қазақ тілін меңгерту үшін сөздік т қоры тәрбиеленушілердің қазақ тілінде ауызекі байланыстырып сөйлеуін түрлі балалар әрекетінде дамыту бойынша қазақ халқының мәдениетімен, салт-дәстүрімен таныстыру, белсенді сөздікті байыту,сөздік нормалары,мәдениетті қарым-қатынасты игерту.Ауызекі сөйлеуді қарым-қатынас құралы ретінде дамыту.Қазақ халқының тұрмыстық кәсібімен, мал өсіруде және егіншілікке қажетті құрал-жабдықтары, туған өлкенің көрнекі жерлері әсем табиғаты, тарихи орындары туралы суреттер, фотолар, альбомдар дайындалған.

Ересек топ тәрбиешісі Жұмашева Меруерт балаларға ауыз екі сөйлеуде мақал-мәтелдерді,көркем сөзді қолдануға қолдау көрсету,ынталандыру мақсатында "Мақал-мәтелдер үлгі өнеге, тәлім тірбие" тақырыбында мақал-мәтелдер сайысын өткізді.Балаларды шағын өлеңдер,санамақтар, жаңылпаштар, тақпақтар жаттау, жұмбақтар шешу арқылы шешендік өнерге баулу, сөйлеуді дамыту,көркем әдебиет оқу іс-әректінде ойын арқылы жоспарланады. Сондай-ақ балабақшаның жылдық жоспарына сәйкес "Әжемнің айтқан ақылы" тақырыбында іс-шара өткізілді.Ол іс-шарада қазақ халқының оюлары,ұлттық аспаптары,салт-дәстүрлері,ұлттық бұйымдары туралы мағлұмат берілді. Сонымен қатар ұлттық ойындар ұйымдастырылып олардың мән мағынасы түсіндірілді.

Әжелеріміз өздерінің рухани құндылықтарын паш етті.Үлкендер өнегелі сөздерін айтып, ақ баталарын берді.

Таныс немесе бейтаныс ертегілер мен шағын көркем шығармалардың мазмұнын иллюстрациялар бойынша қайталап айтуға,тыңдалған көркем шығарма мазмұнын ретімен жүйелі түрде жеткізуге, кейіпкерлердің диалогын мәнерлі интонациямен беруге,шығарманы рөлдерге бөліп сомдауға мүмкүндік беру мақсатында"Ертегі,ертегі сыр шертеді"атты апталық ортаңғы және ересек топтарының тәрбиеленушілерімен өткізілді.

Отбасы құндылықтары туралы түсініктерді қазақи салт-дәстүр өнері туралы ұғымдары кеңейту,отбасындағы жақын адамдарды қадірлеуге, оларды сүйе білуге отбасы игілігі үшін тталмай еңбек етуді үйрету.

Бекітемін»
«Зарина » бөбекжай бақшасы ЖШС
Директоры Джапарбекова Ж.Р

Мақсаты: Ою-өрнек туралы мағлұмат беру

Білімділік: Балаларды қазақ халқының қол өнерімен таныстыруды жалғастыру. Қоғам өміріндегі еңбектің халық қол өнерінің рөлін түсіндіру. Дәстүрлі емес әдіс тәсілдерді қолдана отырып, ою-өрнекті жапсыруды үйрету.

Дамытушылық: Баланың есте сақтау қабілетін, саусақ ұсақ бұлшық еттерін, зейінін аударуын дамыту.

Тәрбиелік: Қазақтың қол-өнерін құрметтеуге, өнердің мәңгі өшпейтін ою-өрнектердің сыры мен қырын білу арқылы балаларды шыдамдылыққа, ұқыптыққа шапшаңдыққа тәрбиелеу.

Көрнекіліктер: Киіз үй, ұлттық киім-кешектер мен бұйымдар, қазақтың ою-өрнектері бейнеленген суреттер.

Билингвальды компонент: Ою-өрнек-орнамент, киіз-үй-юрта.

Шаттық шеңбері:

Алақанды ашайық,

Күннің нұрын шашайық

Жүрек жылуын салайық

Жиналған бар жылуды

Қонақтарға шашайық.

Ғажайып сәт:

Ішке көңілсіз болып қошқар мүйіз оюы кіреді.

Тәрбиеші: Балалар бұл қошқар мүйіз оюы емеспе? Ою сен неге көңілсізсің?

Қошқар мүйіз оюы:

-Сәлеметсіңбе, балалар. Мен өрнек әженің Қошқар мүйіз оюымын. Мен достарымнан ажырап қалдым. Сендер маған достарымды табуға көмектесесіңдерме?

-Ия көмектесеміз.

Қошқар мүйіз оюы:Рахмет балалар.

Тәрбиеші:Балалар ауылға баратын жол алыс.Ат арбамен барамыз.

Балалардың барлығы ат арбаға мінеді.

Музыка әуенімен ауылға жетеді.

-Міне Өрнек әженің ауылына да жеттік.

Өрнек әже:Саламатсыңдарма балалар. Қош келдіңдер!

Балалар әжемен амандасады.

-Сәлеметсізбе?

-Қалыңыз қалай, Өрнек әже?

Әже:Жақсы.Бірақ мен далаға көңілді оюларымды ойнатуға шыққам,қошқар мүйіз оюымды таба алмай қалдым.

-Өрнек әже сіз қамықпаңыз.Біз сіздің адасып қалған көңілді оюыңызды ала келдік.

-Сендер мені бір қуанып тастадыңдар. Келіңдер төрлетіңдер.

-Балалар қараңдаршы.Өрнек әженің үйі әдеміме?Әженің үйі әдемі ме? Әженің үйі қалай аталады.

-Ия ұнайды.Киіз үй.

-Бұл үй ою-өрнектерден әсемделіп жасалған.Бұрынғы кезде біздің ата-бабаларымыз осы киізүйде өмір сүрген. Сол киіз үйдің ішінде қазақтың ұлттық тұрмыстық бұйымдарына санд,көрпе,жастық,киіз,торсық,киім-кешектерге – кимешек,кежекей,мәсі сырмақ жатады.

Қазақтың қай ұлттық бұйымы болмасын, ою-өрнексіз болмаған. Бүгін мен сендерге ою-өрнектің көптеген түрлерімен таныстырамын. Өрнек әже балаларға оюлар түрін көрсетіп, олардың мән-мағынасымен таныстырады.

Ою-өрнектің мазмұндық ерекшелігі бар. Тарихы мол өнер. Ирек-су, дөңгелек – ай құсқанаты оюы-еркіндік, азаттық, бейбітшілік, қошқар мүйіз оюы-молшылық, байлық мазмұн берген.

Өрнек әже, біздің балаларымыз ою-өрнек туралы тақпақтар мен мақалдар біледі.

Балалар тақпақтарын айтады.

Қол таңбасын әжемнің анық көріп,
Бұл кестенің сырына қанық болып
Өнерімен өзгелерді тамсандырған
Қошқар мүйіз өрнегін салып беріп.

Қазақта бір ою бар "Қошқар мүйіз",
Орын алар тұрағы көрпе-киіз.
Шеберлер осы өрнекпен сәндегенде,
Көз тартып құбылады оюымыз.

Ою-өрнектегенде ою-өрнек
Көріп жүрміз күнде біз.
Алашада, кілемде, киізде ою-өрнек
Бүгінгі күн жоғалмай ұрпақтарға,
Жалғасуда ою-өрнек.

Ою ойғанның ойы ұшқыр.

Өнер тамған-он саусақ, үзілмейтін ырысын.

Өнері жоқ-он сау сақ, бар болмай-ақ құрысын.

Шебердің қолы-алтын

Шешеннің сөзі-алтын.

Ою ойған сызуда сызады.

"Бес таңба" боп шығады.

Егер жұмсам алақанды,

"Тарақ" оюы шығады.

Оюларды білетін,

Мен қазақтың баласы.

Өз үйінде қю оймаған,

Кісі үйінде сызу сызады.

Әже өрнек тереді

Сырмақ отыр оюлап,

Басы ауыра береді,

Шай ішпесе, қоюлап.

-Жарайсыңдар, балалдар. Мен сендерді өз шеберханама шақырамын. Сендерге оюлап әдемі көрпеше жасауды үйретемін.

Үстел үстінде жапсыруға қажетті құрал-жабдықтар. Өрнек әже балаларға әдемі көрпешені жапсыру әдісін түсіндіреді.

Балалар өз бетінше жұмыс жасауға кіріседі.

Жұмыс соңында Өрнек әже балалардың жасаған жұмыстарын қарайды.

Тәрбиеші: Өрнек әже, балалардың жасаған жұмыстары сізге ұнадыма?

Өрнек әже:Ұнады. Балалар мен сендерден қонақ кәде сұрағым келіп отыр.Қандай өнерлерің бар?

-Біздің қыздар "Өрнектер биін " билейді.

Өрнек әже:Рахмет,балалар! Маған билерің қатты ұнады.

Тәрбиеші: Өрнек әже сізге көп рахмет! Біз сізге әліде келеміз.

Сау болыңдар!

Балалар арбаға мінңп, балабақшаға оралады.

-Балалар сендерге бүгінгі саяхатымыз ұнадыма?

-Біз қайда бардық? Қандай оюлармен таныстыңдар?

-Қане көрсетейік:

Бас бармақты бассам егер, "Ботагөз" боп шығады.

Алақанды ашсам егер,

"Бес таңба" боп шығады.

Егер жұмсам алақанды,
"Тарақ" оюы шығады.
Оюларды білетін,
Мен қазақтың баласы.
Тәрбиеші балаларды мадақтайды.

